

שר התעשייה, המסחר והתעסוקה

ח' סיון תשס"ט
31 מאי 2009
2009-0154-1131

לכבוד
ח"כ חיים כ"ץ
יו"ר ועדת העבודה, הרווחה והבריאות
כנסת ישראל

שלום רב,
אנחנו

הנדון: טיוטה לתקנות שכר מינימום (שכר מינימום מותאם לעובד עם מוגבלות בעל יכולת עבודה מופחתת) (תיקון), התשס"ח-2008 וטיטות צו זכויות לאנשים עם מוגבלות המועסקים כמשתקמים (הוראת שעה) (תיקון התוספת הראשונה לחוק), התשס"ח-2008

1. רצ"ב טיוטה לתקנות ולצו שבנדון מכוח סמכותי לפי סעיף 17(ב) לחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987 אשר נועדו לתקן תקנות שכר מינימום (שכר מינימום מותאם לעובד עם מוגבלות בעל יכולת עבודה מופחתת), התשס"ב-2002 (להלן – "תקנות שכר מינימום" או "תקנות שכר מינימום מותאם") ואת התוספת הראשונה לחוק זכויות לאנשים עם מוגבלות המועסקים כמשתקמים (הוראת שעה), התשס"ז-2007 (להלן – "חוק המשתקמים").

2. אמנם תקנות שכר מינימום הותקנו בשנת 2002, בפועל, רק בשנת 2006 החל הטיפול בבקשות מכוחם. כפועל יוצא מיישום התקנות האמורות ולאור חקיקת חוק המשתקמים – המאמץ את הליך הבקשה לפי תקנות שכר מינימום – נדרש התיקון המוצע.

3. להלן עיקרי התיקונים:

א. מוצע לתקן תקנה 3 ולקנוג, בדומה לנעשה בסעיף 3(א) לחוק המשתקמים, כי המעביד אינו מוסמך לפנות בשם העובד - שכן, כל עוד לא מוגשת בקשה, ובכפוף לאמור בתקנות, העובד זכאי לשכר מינימום לפי החוק. יחד עם זאת, מאחר וחלק מהעובדים הפונים מועסקים בתעסוקה נתמכת - מוצע כי גורם מלווה יהיה רשאי לפנות בשם העובד, גם אם נחשב למעבידו.

שר התעשייה, המסחר והתעסוקה

ב. מוצע להחליף את תקנה 4, הקובעת היום 3 דרגות של שכר מינימום מותאם ולקבוע 9 דרגות. מעסיק המשלם שכר גבוה מיכולת העבודה (עד כדי פער של 25%) מקטין את הכדאיות הכלכלית לשלב בעבודה אנשים עם מוגבלות, הואיל ויהיה עליו להשלים את שכרו של העובד ממקורות שאינם הכנסה מעבודתו של העובד עם המוגבלות, לרבות מרווחיו שלו. במקרים כאלו, קליטת עובד עם מוגבלות עשויה להיות מודרכת אך ורק על ידי שיקולים אלטרואיסטיים ולא כלכליים. שיקולים אלטרואיסטיים הם חשובים במיוחד לצורך פתיחת דלתו של מעסיק בפני עובד עם מוגבלות, אולם משנפתחה הדלת, חייב השיקול הכלכלי

בהעסקת אדם עם מוגבלות להיות המכריע. לכן, תשלום שכר גבוה של עד 25% מערך תפוקתו של איש עם מוגבלות מהווה זחיקת השיקול הכלכלי והחלפתו בשיקולים אחרים. שיקולים אלו יפעלו לצמצם באופן משמעותי את מספר מקומות העבודה לאנשים עם מוגבלות, מצב שיגדיל את שעורי האבטלה, יקטין את שעורי התעסוקה של אנשים עם מוגבלות ויפגע ברמת החיים שלהם.

יתרה מזו, כיום מועסקים בשוק העבודה כ-15 אלף אנשים עם מוגבלות בשכר נמוך משכר מינימום שטרם עברו איבחון. השכר שנקבע להם משקף את מה שסוכם בינם לבין המעסיק או המלווה התעסוקתי שלהם בעת שהשתלבו בעבודה. מרביתם של העובדים הללו מקבלים בפועל שכר ללא תנאים נלווים, אולם עתה לאחר החלת התקנות, קשה יותר למעסיקים להתחמק מתשלום שכר עבור תנאים וזכויות סוציאליות. תשלומים אלו מגדילות את עלויות העסקתם של עובדים עם מוגבלות, מצב שיקטין עוד יותר את כדאיות ההעסקה שלהם ואת הסיכויים של עובדים אלה להיקלט לעבודה בשוק העבודה.

נימוק חשוב נוסף הוא רצוננו, כיוזמי ומפעילי התקנות, ליצור התאמה מלאה בין מדרגות חוק המשתקמים לבין המדרגות בתקנות שכר מינימום מותאם. בחוק העובדים עם מוגבלות המועסקים כמשתקמים, נקבעו 2 דרגות שכר במרווחים בני 10 נקודות אחוז ועד יכולת עבודה של 20 אחוז. ההצעה לעיל יוצרת רצף ותאימות לגבי כל טווחי השכר עד לשכר מינימום הקבוע בחוק, ומאפשרת ניוד הפרט על פני הרצף ממצב של משתקם שאינו מועסק למצב של עובד עם מוגבלות המבקש להתאים את השכר ליכולת עבודתו המופחתת.

שר התעשייה, המסחר והתעסוקה

ג. מוצע לתקן תקנה 6, כך שבמקום שהחלטת המנהל תינתן תוך 45 ימים, החלטה לגבי עובד המועסק במקום העבודה פחות מ- 90 ימים יינתן תוך 135 ימים, בדומה לקבוע בסעיף 3(ה) לחוק המשתקמים. הנימוק לכך, בדומה לנימוק שנשקל בחוק המשתקמים הינו כי עריכת אבחון לאחר זמן קצר מיום תחילת העבודה פוגעת בעובד עם מוגבלות, מפני שהוא נמצא בדיכ בשלב של תת- מיצוי יכולת העבודה שלו. אבחון מוקדם מדי עלול לקבוע לפונה יכולת עבודה נמוכה ועימה גם רמת שכר הנמוכה מזו שהיתה מתקבלת לו אובחן מספר חודשים מאוחר יותר, לאחר שהתנסה ומיצה את יכולת העבודה שלו. זאת ועוד, אי- מיצוי יכולת העבודה היא תופעה שכיחה לכל עובד המתחיל את עבודתו בארגון חדש, וכל שכן נכון הדבר לגבי עובדים עם מוגבלות שנחוצה להם תקופת הסתגלות ארוכה יותר. עריכת אבחון מאוחר יותר מכפי שנקבע כיום תאפשר לערוך גם התאמות נדרשות במקום העבודה, שינוי שכשלעצמו עשוי לעלות את תפוקתו ושכרו של הפרט שפנה לקבלת האבחון.

ד. מוצע ליידע את המעביד על תוכנת של ההחלטה, זאת, לא רק בשל הפחתת שכר המינימום החייב לעובד, אלא גם על מנת שבמידה ובתקופת הביניים, כמשמעותה בתקנה 9, נקבע שכר נמוך, יועלה השכר לעובד, אחרת ייתכן ויבצע המעביד לא רק הפרה אזרחית כי עם עבירה פלילית.

ה. החלפת תקנה 9 - על פי התקנות הנוכחיות, השכר בתקופת הביניים (מתחילת העסקתו במקום העבודה ועד לקביעת שכר המינימום המנופחת) ישולם על פי אחת מהרמות הקבועות בחוק. לאחר שיערך האבחון ויקבע השכר, הוא יוחל רטרואקטיבית מיום קבלת הבקשה התקינה של הפונה. דהיינו: מעסיק ששילם שכר נמוך משנקבע באבחון, יצטרך להוסיף שכר בגין תקופת המעבר. במצב זה, מעסיקים טוענים שאין הם מוכנים לשאת בסיכון הכרוך בשינוי התמחיר הבסיסי בעקבות האבחון והחלתו הרטרואקטיבית.

שר התעשייה, המסחר והתעסוקה

1. הצעת השינוי בתקנה קובעת שגובה השכר של הפונה לאבחון ייקבע מיום קבלת ההחלטה של המנהל. מכאן שבתקופת הביניים ישולם השכר שנקבע בין המעסיק לעובדו. למעשה, במונחים רבים אנו מבקשים לראות את תקופת הביניים בתקופת הכשרה והתנסות שבה עובד עם מוגבלות מקבל שכר נמוך יחסית כדי לעודד את המעסיק לרצות לקלוט אותו לעבודה תוך צמצום הסיכון של המעסיק.

2. תיקון התוספת לחוק – בשל ריבוי ייפוי כוח שונים ומשונים, מוצע להוסיף בתוספת נוסח ייפוי כוח.

3. בהמשך לתיקון המוצע, מצורף גם תיקון טיוטת צו לתיקון התוספת הראשונה לחוק המשתקמים, התיקון נדרש משתי סיבות עיקריות, האחת, אחידות בין התקנות לבין החוק, והשנייה, בנוסח הקיים ישנה נקודה אחת שנופלת בין הכיסאות (הנקודה בין 9 ל- 10 אחוזים).

4. הטיוטה מועברת לאחר קבלת הערות של משרדים וגורמים רלוואנטיים.

שלך בכבוד רב,

בנימין (מואד) בן אליעזר
שר התעשייה המסחר והתעסוקה

העתק: מר מיכאל אטלן, יועמ"ש משרד התמיית

צו זכויות לאנשים עם מוגבלות המועסקים כמשתקמים (הוראת שעה) (שינוי התוספת הראשונה לחוק),
התשס"ט - 2009

בתוקף סמכותי לפי סעיף 7 לחוק זכויות לאנשים עם מוגבלות המועסקים כמשתקמים (הוראת שעה),
התשס"ז-2007¹ (להלן – החוק), ובאישור ועדת העבודה, הרווחה וחבריהות של הכנסת, אני מצווה
לאמור:

1. בפרט 1 בתוספת הראשונה לחוק –
הראשונה לחוק שינוי התוספת

(1) בפרט משנה (א), במקום "בשיעור שבין 1% ל- 9%" יבוא "בשיעור
העולה על אחוז אחד ואינו עולה על 10 אחוזים" ובמקום "סכום השווה ל-
9%" יבוא "סכום השווה ל- 10 אחוזים";

(2) בפרט משנה (ב), במקום "בשיעור שבין 10% ל- 19%" יבוא "בשיעור
העולה על 10 אחוזים ואינו עולה על 20 אחוזים" ובמקום "סכום השווה ל-
19%" יבוא "סכום השווה ל- 20 אחוזים".

2. תחילתו של צו זה 30 ימים מיום פרסומו. תחילה

התשס"ט _____

(2009 _____)

(חמ 3-3843)

בנימין בן לאיעזר

שר התעשייה המסחר והתעסוקה